

9.12.2021

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asiantuntijalausuntopyyntö

U 71/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotusluonnoksesta komission asetukseksi tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) N:o 651/2014 muuttamisesta (valtioneuvoston yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muuttaminen)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on varannut tilaisuuden antaa asiantuntijalausunto valtioneuvoston kirjelmästä koskien komission ehdotusluonnosta valtioneuvoston yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muuttamiseksi (U 71/2021 vp).

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa kunnioittavasti seuraavaa.

Ehdotetulla ryhmäpoikkeusasetusta koskevalla muutoksella mukautettaisiin yleistä ryhmäpoikkeusasetusta kohdennetusti siten, että se täydentää samanaikaisesti tarkistettavina olevia alueiden, raskirahoituksen, tutkimus-, kehitys- ja innovoinnin sekä ilmasto- ympäristö- ja energian valtioneuvoston suuntaviivoja. Komissio pyrkii varmistamaan, että säännöt vastaavat markkinoiden ja teknologian kehitystä ja komission uusia painopisteitä, erityisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ja teollisuus- ja digitaalistrategioita. Muutoksella yksinkertaistetaan ja selkeytetään näitä sääntöjä, parannetaan oikeusvarmuutta ja helpotetaan vihreää ja digitaalista siirtymää edistävien tukitoimenpiteiden toteuttamista jäsenvaltioissa pitäen mahdolliset kilpailun vääristymät kuitenkin mahdollisimman vähäisinä.

Valtioneuvoston kannassa katsotaan, että teknologianeutraalisuuteen tulee kiinnittää huomiota asian jatkovalmistelussa. Kannassa myös todetaan muun muassa, että asetuksen soveltamisalaa tulisi myös laajentaa siten, että tuet eri vaihtoehtoisten käyttövoimien (erityisesti biokaasu) koskevan infrastruktuurin ja niitä käyttävien ajoneuvojen rahoittamiseen vapautetaan ilmoitusvelvollisuudesta ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Kannan mukaisesti valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ryhmäpoikkeusasetus on jatkossakin pääsääntöisesti linjassa unionin tukikelpoisia aloja koskevan sektorikohtaisen lainsäädännön kuten meriliikennettä koskevan sääntelyn kanssa ja lisäksi vaatimukset meriliikenteen vähäpäästöisyyden edistämiseen tähtääville tuille tulisi muotoilla teknologianeutraalimmin.

Valtioneuvosto ei pidä ehdotettua tarjouskilpailua tarkoituksenmukaisena menettelynä kaikissa tukimuodoissa. Kannan mukaisesti joustomahdollisuuksia tarjouskilpailun soveltamiseksi tulisi tarkastella niin, että jatkossa tarjouskilpailun rinnalla tietyissä tukimuodoissa, kuten vähäpäästöisten ajoneuvojen hankinta- ja muuntotuissa myös hakemusmenettely olisi mahdollinen. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti tarjouskilpailun soveltamiseen myös meriliikenteen vähäpäästöisyyttä koskeviin tukiin.

Komission esitystä voidaan yleisellä tasolla pitää tervetulleena, mutta ehdotetut muutokset eivät eräiltä osin ota huomioon riittävästi esim. vaihtoehtoisia käyttövoimia kuten nestemäisiä biopolttoaineita tai biokaasua. Erityisesti raskaan liikenteen osalta sähköllä kulkevia ajoneuvoja on markkinoilla hyvin vähän ja biopolttoaineilla tai biokaasulla kulkevia ajoneuvoja tarvitaan edelleen ainakin tällä vuosikymmenellä. Meriliikenteessä vaihtoehtoisten polttoaineiden osuus on erittäin alhainen, ja politiikkatoimien on tärkeää olla teknologianeutraaleja. Asetuksen soveltamisalaa tulisi myös laajentaa siten, että tuet eri vaihtoehtoisten käyttövoimia (erityisesti biokaasu) koskevan infrastruktuurin ja niitä käyttävien ajoneuvojen rahoittamiseen vapautetaan ilmoitusvelvollisuudesta ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Lisäksi ajoneuvojen hankinta- ja muuntotukien myöntäminen tulisi olla mahdollista ilman tarjouskilpailun järjestämistä. Sama koskee tukia meriliikenteen vähäpäästöisyyden edistämiseksi.

Edellä selostettuun viitaten, liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että valtioneuvoston kirjelmässä U 71/2021 vp on otettu huomioon ministeriön hallinnonalan kannalta keskeiset näkökulmat. U-kirjelmäluonnosta on lisäksi käsitelty 17-22.11.2021 EU22-jaoston (liikenne) kirjallisessa menettelyssä sekä EU12-jaostossa (kilpailu, valtiontuki ja hankinta).

Miikka Rainiala
Yksikön johtaja

Sara Vänttinen
Erityisasiantuntija